

Bridge

2x dezelfde brug met een paar dagen ertussen. Genomen in de Amsterdamse waterleidingduinen.

Lex Pull

En het duidelijke antwoord van Lex op mijn uitnodiging een onderwerp aan te reiken:

Hoi Rob,
Zou je eens Lebensohl onder de loep willen nemen?
Groet,
Lex

Tijdelijk alternatief voor de Bridge Training. Aanmelden: rob.stravers128@gmail.com
www.bridgeservice.nl

Lebensohl? Wat is dat nu weer? Lebensohl is een pakket biedingen waarmee je vaak uit de voeten kunt na partners 1SA-opening en een volgbod van je rechtertegenstander. Daarnaast bestaat ook het Rubensohlpakket. Alhoewel veel paren deze afspraken met veel genoeg toepassen, en wij dat in de eerste opzet van dit nummer ook deden, kozen we uiteindelijk voor een gebruikersvriendelijke en doelgerichte combinatie van verschillende pakketten. We noemen dat voor het gemak: Combisohl. We geven dat pakket na de tien biedhanden, en vóórdat we onze biedingen geven.

Maar... vergeet deze inleiding. Bied de volgende handen gewoon lekker ontspannen volgens je huidige biedsysteem. Kom je dan uit op de juiste eindcontracten, dan is dat het beste bewijs dat je niets aan je biedsysteem moet veranderen! Stuit je op lastige problemen, dan kun je altijd nog ons instrumentarium eraast leggen.

Veel plezier met het uitbieden van de volgende handen.

West is telkens geveer én 1SA-openaar!
Noord doet een volgbod, daarna passen NZ.

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
1.	♠ H 8 2 ♥ A 5 2 ♦ H 8 7 6 ♣ A B 6	1SA ?? ??	(2♠)	?? ?? ??		♠ 7 5 ♥ H V 8 ♦ A V 5 3 ♣ 10 5 4 2

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
2.	♠ 9 8 2 ♥ A 5 2 ♦ H V 7 6 ♣ A H B	1SA ?? ??	(2♠)	?? ?? ??		♠ H B 3 ♥ H 10 8 ♦ A 3 2 ♣ 6 5 4 2

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
3.	♠ 5 4 3 ♥ A 10 4 3 ♦ A 3 ♣ A H B 5	1SA ?? ??	(2♠)	?? ?? ??		♠ 7 2 ♥ H V 9 8 ♦ H V 4 2 ♣ 8 7 6

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
4.	♠ A 9 4 3 ♥ A H 4 ♦ B 3 ♣ A 10 8 7	1SA ?? ??	(2♦)	?? ?? ??		♠ H 5 2 ♥ V 10 6 3 ♦ A 8 ♣ 6 5 3 2

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
5.	♠ V 5 4 ♥ A 6 5 ♦ H 5 4 ♣ A H B 3	1SA ?? ??	(2♦*)	?? ?? ??		♠ A 8 7 6 ♥ H B ♦ 7 6 2 ♣ V 8 7 6

*2♦: gegeven uitleg: 'beloofd hoge 6-kaart'

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
6.	♠ H V 10 ♥ A 6 2 ♦ H 8 7 ♣ H V 8 7	1SA ?? ??	(2♣)	?? ?? ??		♠ A 9 8 7 ♥ 5 4 ♦ A B 4 3 2 ♣ B 9

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
7.	♠ A B 7 6 ♥ H V 9 ♦ B 2 ♣ A 8 6 3	1SA ?? ??	(2♦)	?? ?? ??		♠ V 5 ♥ A B 5 4 3 ♦ 9 8 7 ♣ V 10 4

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
8.	♠ A B 7 6 ♥ H V 9 ♦ B 2 ♣ A 8 6 3	1SA ?? ??	(2♦)	?? ?? ??		♠ H 5 ♥ A B 5 4 3 ♦ 9 8 7 ♣ H 10 4

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
9.	♠ A B 7 ♥ H 9 8 ♦ V B 4 3 2 ♣ H V	1SA ?? ??	(2♦*)	?? ?? ??		♠ 8 5 2 ♥ B 5 4 ♦ A 9 ♣ A B 8 7 2

*2♦: conventioneel, beloofd hoge 6-kaart

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
10.	♠ A B 7 ♥ H 9 8 ♦ V B 4 3 2 ♣ H V	1SA ?? ??	(doublet)	?? ?? ??		♠ 8 5 ♥ B 5 4 ♦ 9 8 ♣ B 8 7 6 5 2

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
11.	♠ A 7 ♥ B 4 3 ♦ A H 4 3 ♣ A 7 6 5	1SA ?? ??	(2♥)	?? ?? ??		♠ H V 8 7 ♥ 7 ♦ B 6 5 ♣ H V B 9 8

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
12.	♠ A B 7 4 ♥ H V 4 ♦ 4 3 ♣ A B 4 2	1SA ?? ??	(2♦)	?? ?? ??		♠ V 5 ♥ B 9 8 7 ♦ 10 7 6 ♣ H V 9 7

Ons pakket na partners 1SA-opening en doublet of volgbod

Combisohl

Samengesteld uit de twee 'sohlen', literatuur en ervaring

- **Na een doublet**
  - 2♣/♦/♥/♠: zwak, 5+kaart in geboden kleur, eindbod
  - Redoublet: 7+ punten, is uit op gedoubleerd tegenspelen
  - 3♣/♦/♥/♠: zwak, 6+kaart
  - 3SA: als dat – ook qua kwetsbaarheid – het aantrekkelijkst lijkt
- **Na een 2-bod in een kleur**
  - Doublet*: (negatief) vraagt naar verdeling, 7+
  - 2SA: zwak met 6+♣/♦ **óf** 8-9 met 5-kaart ♥/♠
Openaar moet 3♣ bieden. Rebid 2SA-bieder:
    - Pas/3♦: zwak met lage 6-kaart
    - 3♥/♠: 8-9 punten met 5-kaart in geboden kleur
  - 3♣/♦/♥/♠: mancheforcing, 5-kaart in geboden kleur
  - 3SA: als dat – ook qua kwetsbaarheid – het aantrekkelijkst lijkt

*Doublet: met Leben- en Rubensohl is het doublet een strafdoublet.

In Combisohl kiezen we voor het **negatief doublet**. Dat vraagt in de eerste plaats naar een 4-kaart in een ongeboden hoge kleur. Dat schept vaak al op laag niveau duidelijkheid over wel of geen fit in een hoge kleur.

Onze biedingen (met Combisohl)

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
1.	♠ H 8 2 ♥ A 5 2 ♦ H 8 7 6 ♣ A B 6	1SA 2SA pas	2♠ pas pas	doublet 3SA	pas pas	♠ 7 5 ♥ H V 8 ♦ A V 5 3 ♣ 10 5 4 2

Doublet: 7+; 2SA: ♠-opvang met 15 punten, met 17 punten 3SA.

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
2.	♠ 9 8 2 ♥ A 5 2 ♦ H V 7 6 ♣ A H B	1SA pas	2♠ pas	3SA	pas	♠ H B 3 ♥ H 10 8 ♦ A 3 2 ♣ 6 5 4 2

3SA: ook omdat doublet geen strafdoublet is.

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
3.	♠ 5 4 3 ♥ A 10 4 3 ♦ A 3 ♣ A H B 5	1SA 3♥ pas	2♠ pas pas	doublet 4♥	pas pas	♠ 7 2 ♥ H V 9 8 ♦ H V 4 2 ♣ 8 7 6

Doublet (7+) vraagt naar verdeling.

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
4.	♠ A 9 4 3 ♥ A H 4 ♦ B 3 ♣ A 10 8 7	1SA 2♠ pas	2♦ pas pas	doublet 3SA	pas pas	♠ H 5 2 ♥ V 10 6 3 ♦ A 8 ♣ 6 5 3 2

Doublet vraagt naar verdeling (7+).

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
5.	♠ V 5 4 ♥ A 6 5 ♦ H 5 4 ♣ A H B 3	1SA 3♣ pas	2♦* pas pas	doublet 3SA	pas pas	♠ A 8 7 6 ♥ H B ♦ 7 6 2 ♣ V 8 7 6

*2♦: uitgelegd als 'beloofd hoge 6-kaart'. Doublet vraagt naar verdeling (7+). Direct 3SA (in plaats van doublet) heeft als nadeel dat je de kans van een mogelijke schoppenfit versmaadt.

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
6.	♠ H V 10 ♥ A 6 2 ♦ H 8 7 ♣ H V 8 7	1SA 3SA	2♣ pas	doublet pas	pas pas	♠ A 9 8 7 ♥ 5 4 ♦ A B 4 3 2 ♣ B 9

Oost belooft met doublet 7+, en vraagt naar de verdeling, lees: hoge 4-kaart. Zonder hoge 4-kaart én met maximumkracht én opvang in de geboden kleur, kan west het karwei afmaken met 3SA.

Met alleen NZ kwetsbaar is passen ook een aantrekkelijke optie: gedoubleerd 2 down levert dan al honderd punten méér op dan een eigen 3SA. En wie zegt dat het bij -2 blijft?

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
7.	♠ A B 7 6 ♥ H V 9 ♦ B 2 ♣ A 8 6 3	1SA 3♣ pas	2♦ pas pas	2SA 3♥	pas pas	♠ V 5 ♥ A B 5 4 3 ♦ 9 8 7 ♣ V 10 4

3♥ is (na 2SA-3♣) semi forcing met 5+♥. Met een 15 puntenhand mag west passen. En met deze hand doet west dat met heel zijn ziel en zaligheid.

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
8.	♠ A B 7 6 ♥ H V 9 ♦ B 2 ♣ A 8 6 3	1SA 4♥	2♦ pas	3♥ pas	pas pas	♠ H 5 ♥ A B 5 4 3 ♦ 9 8 7 ♣ H 10 4

3♥: mancheforcing met 5-krt ♥. Zie het verschil met spel 7: semi-forcing versus mancheforcing.

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
9.	♠ A B 7 ♥ H 9 8 ♦ V B 4 3 2 ♣ H V	1SA 3SA	2♦* pas	3♣ pas	pas pas	♠ 8 5 2 ♥ B 5 4 ♦ A 9 ♣ A B 8 7 2

*2♦: conventioneel, belooft hoge 6-kaart.

3♣: mancheforcing met 5-kaart klaveren.

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
10.	♠ A B 7 ♥ H 9 8 ♦ V B 4 3 2 ♣ H V	1SA pas	doublet pas	2♣	pas	♠ 8 5 ♥ B 5 4 ♦ 9 8 ♣ B 8 7 6 5 2

Na een doublet is 2♣ natuurlijk en zwak, wil 2♣ spelen. Wel goed afspreken!!

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
11.	♠ A 7 ♥ B 4 3 ♦ A H 4 3 ♣ A 7 6 5	1SA 3♣ pas	(2♥) pas pas	doublet 5♣	pas pas	♠ H V 8 7 ♥ 7 ♦ B 6 5 ♣ H V B 9 8

West biedt zijn laagste 4-kaart en ontkent daarmee een 4-kaart schoppen.

Spel	Westhand	West	Noord	Oost	Zuid	Oosthand
12.	♠ A B 7 4 ♥ H V 4 ♦ 4 3 ♣ A B 4 2	1SA 2♠ pas	(2♦) pas pas	doublet 2SA	pas pas	♠ V 5 ♥ B 9 8 7 ♦ 10 7 6 ♣ H V 9 7

Een lastige. Oost hoopt op een 4-kaart ♥. Stel dat NZ een strafdoublet geven op 2SA, dan kan west redelijk veilig 3♥ bieden.

Noteer 10 punten voor 10-12 juiste eindcontracten; 9 voor 9 juiste eindcontracten, etc.

Lezers Mailen

Alle vragen waarop het antwoord nuttig kan zijn voor 'gewone' bridgers publiceren we in deze rubriek. Ook vragen over clubbeleid en conflicten. We maken wel onderscheid in spelregelvragen. Alleen vraagstukken waarop de 'gewone' bridger het antwoord moet weten, nemen we op. Specifieke vraagstukken voor WL's behandelen we in het periodiek Arbitrair. Mail je vraag naar: rob.stravers128@gmail.com

Drie vraagjes

Ik heb drie vragen:

1. Belast ik je niet onnodig?
2. Deze week waren er wisselende meningen na het volgende biedverloop:

	partner		Ik
	1♣	1♦	doublet
pas	1♥	pas	2SA

Vroeger was doublet na 1♦ twee 4-kaarten hoog. Tegenwoordig wordt het met 4/3 of 3/4 in de hoge kleuren geboden.

Met 2SA leek het mij logisch dat ik dekking had in ♦, 11 punten en vooral een 4-krt ♠.

Partner bleek 4-4-1-4 verdeling te hebben met twee vier kaarten hoog.

Is mijn interpretatie – twee vliegen in één klap met het bod van 2SA – te hoog gegrepen?

Of toch 1♠ bieden? Partner bleek 'toevallig' 4-4-1-4 verdeling te hebben met twee vierkaarten hoog.

Of had partner het toch kunnen begrijpen?

3. Dit voorbeeld zie je vaker. Je doubleert en partner heeft een opening mee.

noord	oost	zuid	west
1♠	doublet	pas	4♥

Hij vertrouwt hier blindelings op een 4-kaart ♥.

Rob:

1. Niemand kan mij belasten met een bridgevraag. Ik doe namelijk uitsluitend wat ik leuk vind om te doen 😊!
2. Bij een doublet op het tussenbod van 1♦ handhaaf ik liever de belofte van twee hoge 4+kaarten. Dan scheidt een 1♥/♠-bijbod meteen duidelijkheid over de andere hoge kleur: maximaal een 3-kaart. Maar... ook met een mogelijke 4-3 in de hoge kleuren heb je geen probleem als openaar (je partner) met twee hoge 4-kaarten de kleur van de tegenpartij verhoogt: 2♦! Daarop biedt jij dan 3 of 4 in je langste hoge kleur.

Carolien: de meest gangbare afspraak is (volgens de boekjes: op 1 niveau altijd 4-4 (want bij 3-4 kun je die 4 gewoon noemen). Op 2 niveau zit je te vaak klem en dan mag 3-4.

3. Vanwege oosts 3+garantie in de ongeboden kleuren zou ik als west met openingskracht en een 5+ in harten 4♥ bieden. Met een 4-kaart ♥ en openingskracht, liever eerst even 2♠.

Carolien: Een doublet na ♥/♠ belooft in principe een 4 kaart ♠/♥. Alleen bij uitzondering niet. Voor alle zekerheid zou je eerst 2♠ kunnen bieden, maar dat geeft de tegenstanders weer de gelegenheid info uit te wisselen en zo in 4♠ te komen, al dan niet als uitnemer. Ik zou dus 'altijd' voor direct 4♥ gaan.

Absolute limiet?

Dag Rob *et les autres*,

Ik heb weer een vraag en zou graag jullie zeer gewaardeerde mening horen.

Regelmatig krijg ik als wedstrijdleider op Step de vraag of biedingen zijn toegestaan.

Bijvoorbeeld: mag je 2♥ (zwak) openen met een zevenkaart? Na overleg met collega's laat ik dan weten dat je mag bieden wat je wilt. Maar later bedacht ik dat je geen Muiderberg mag openen met een zeskaart. Blijkbaar is dat de uitzondering. Waarom eigenlijk?

Van de week kreeg ik de vraag of Stayman is toegestaan met een hoge zeskaart.

Het bieden ging:

♠ A 7 3	♠ H V B 10 9 4
♥ 3 2	♥ H B 7 5
♦ A V 9 7 5	♦ H
♣ H B 2	♣ 9 6
1SA	2♣
2♦	4♠
pas	

Volgens mij is dit volkomen legitiem, maar aangezien ik altijd alles zeker wil weten, leg ik de vraag bij jullie neer.

Rob:

Als volgens de afspraak/systeemkaart/uitleg een zwakke twee een 6-kaart belooft, en een Muiderberg een 5-kaart in de openingskleur, moet dat paar zich daar inderdaad aan houden. Maar... de mogelijkheden in bridge zijn te kleurrijk om alle afspraken binnen absolute grenzen te houden.

Mooi voorbeeld is de vrij concrete 15-17 kracht van een 1SA-opening. Dat mag zonder probleem een puntje meer of minder zijn, omdat zelfs de concrete puntenwaarde van een honneur afhankelijk is van de omstandigheden. ♥Hx tel je als drie punten. Maar als je linker tegenstander opent met 1♥, zakt deze meneer flink in waarde.

Datzelfde geldt voor HVB in dezelfde kleur. Van deze zes punten mag je aannemen dat ze goed zijn voor twee slagen. Drie vrouwen tellen samen eveneens zes punten. Of ze alle drie ook goed zijn voor een slag, is zeer de vraag.

Je mag alleen afwijken als sprake is van compensatie. Een bijzonder dunne 7-kaart kun je behandelen als een 6-kaart en een zeer sterke 5-kaart mag je verkopen als een zwakke twee.

Dat geldt ook voor een uiterst pierig hoog 6-kaartje: dat mag je de deur uit doen als Muiderberg.

Er is dus wél sprake van een overtreding als een speler met een normale zeskaart (twee of meer honneurs) met Muiderberg opent, of met een normale 7-kaart het bal opent met een zwakke twee.

Met de toegepaste Stayman is niets mis. Met Stayman vráág je naar openaars hoge kleuren. Waarom zou deze gigant niet mogen weten of openaar een 4-kaart harten heeft? Ik zeg niet dat ik dat zou doen, maar wat is er tegen als een speler die info wel wil?